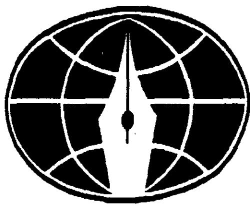

Голас часу

1998 г. СТУДЗЕНЬ 14 СЕРАДА

№ 3 (5730)

Цана 1000 руб.

Грамадска-палітычная газета Маларыцкага раёна. Выдаецца з 2 жніўня 1945 года.

АТРЫМАЛІ МЕДАЛІ МАРШАЛА ЖУКАВА

Першым пісьмом, якое рэдакцыя атрымала ў новым годзе, было пісьмо 80-гадовага жыхара Масевіч Сяргея Васільевіча Трафімука. Прызнацца, вельмі прыемна, што Сяргей Васільевіч у такім узросце яшчэ не толькі выпісвае, але і чытае нашу газету. А самае галоўнае, як піша сам С. В. Трафімук, яна навучыла яго чытаць па-беларуску.

«...За тыдзень да новага года ветэранам вайны ўручаліся медалі Маршала Жукава. Прыемна было атрымаць такую ўзнагароду, ды яшчэ і перад вялікімі святамі.

Уручалі медалі старшыня Велікарыцкага сельвыканкама Сцяпан Васільеў і старшыня нашага калгаса Віктар Кірычун. А акрамя іх, выдалі кожнаму з ветэранаў і грашовую прэмію. І хоць яна не надта вялікая, усё роўна было вельмі прыемна, што пра нас не забываюць.

Пасля так званай урачыстай часткі для ветэранаў быў паказаны канцэрт, які рыхтавалі аматары мастацкай самадзейнасці калгаса разам з загадчыцай сельскага клуба Святланай Лойка.

Удзельнікі канцэрта падрыхтавалі вельмі вясёлую праграму, у якой гучалі песні: нашы, беларускія народныя, украінскія. Цудоўна грае на баяне добра вядомы ў тутэйшай акрузе Уладзімір Федарук. Проста зачароўвала сваімі песнямі і ігрой таксама на баяне Ірына Валынчук».

Далей у сваім пісьме ад імя працаўнікоў калгаса С. В. Трафімук выказвае ўдзячнасць работнікам мясцовага аддзялення сувязі, у прыватнасці, загадчыцы яго Веры Барысюк, паштальёнам Вользе Валынчук, Ніне Лаўрынюк, Надзеі Церашчук, якія ўсяляк стараюцца добра выконваць свае абавязкі, аператыўна абслугоўваць кліентаў.

Шмат цёплых слоў ад імя сваіх землякоў адрасуе наш чытач і кіраўнікам калгаса: старшыні Віктару Кірычуну і яга намесніку Пятру Наўросю. Як піша С. В. Трафімук, іх паважаюць калгаснікі за тое, што не пакідаюць без увагі ніводнай просьбы.

Што наогул характэрна для С. В. Трафімука? Калі меркаваць па яго пісьмах у рэдакцыю, ён здольны заўважаць у людзях добрае, калі такое ў іх ёсць.

«Калі бываю ў Маларыце, абавязкова заходжу ў магазін «Мяса-малако». Як там заўсёды чыста і ўтульна! А якія ветлівыя і спрытныя прадаўцы тут працуюць! Я думаю, што яны ніколі нікога не пакрыўдзілі, не зняважылі. Словам, яны не здольны на такое».

Падрыхтавала Ірына КАСЦЕВІЧ.

Наталля Міхайлаўна Дацык пасля заканчэння Брэсцкага дзяржуніверсітэта па спецыяльнасці біёлаг-географ другі год працуе ў Хмялёўскай базавай школе. Гэтую маладую настаўніцу, як адзначыла дырэктар Валянціна Емяльянаўна Курдзюк, адрозніваюць працавітасць, вельмі адказны і творчы падыход да сваёй работы. І, бадай што, галоўная рыса характару Наталлі Міхайлаўны як чалавека, настаўніцы заключаецца ў тым, што яе заўсёды вызначае непадробленая добрасумленнасць ва ўсіх справах.

НА ЗДЫМКУ: настаўніца Хмялёўскай БШ Наталля Міхайлаўна ДАЦЫК.

Фота Аляксея ГАНЧУКА.

ЧЫТАЧ ХОЧА ВЫСВЕТЛІЦЬ

ЦІ МАЮ ПРАВА НА ВОДПУСК?

«Шмат гадоў прапрацаваў я тэхнікам-асемянатарам у калгасе «Чырвоны партызан». У водпуску знаходзіўся мала. Увесь час мне выплачвалі кампенсацыю. У красавіку 1997 года вырашыў з работы звольніцца, напісаўшы пры гэтым дзве заявы: адну на выплату кампенсацыі за нявыкарыстаны водпуск у 1996 годзе, а другую - на водпуск за 1997 год.

Першую просьбу задаволілі, а наконт другой эканаміст калгаса сказала, што мне водпуск не належыць, таму што я звальняюся.

Прашу рэдакцыю высветліць маё пытанне ў кампетэнтных спецыялістаў і даць адказ: ці маю права на водпуск?

Іван Міхальчук, в. Лукава.»

Адказаць на пытанне, якое хоча высветліць наш чытач, рэдакцыя папрасіла памочніка пракурора раёна Іну Клышпач:

- Як вядома, у адпаведнасці з арт. 71 КЗаП нашай рэспублікі за першы год работы водпуск даецца работнікам пасля 11 месяцаў бесперапыннай работы ў наймальніка. Водпуск за другі і наступныя гады можа быць дадзены ў любы час рабочага года, у адпаведнасці з чарговасцю прадастаўлення водпускаў.

У стаж работы згодна з арт. 72 КЗаП РБ, што дае права на водпуск, уключаюцца:

1. Фактычна прапрацаваны час;

2. Час, калі работнік фактычна не працаваў, але за ім захоўваліся месца работы і заработная плата;

3. Іншыя перыяды часу, прадугледжаныя заканадаўствам.

У адпаведнасці з арт. 75 КЗаП РБ па пісьмовай заяве работніка, а таксама па ўзгадненні з наймальнікам штогадовы водпуск (за выключэннем 6 рабочых дзён) замяняецца грашовай кампенсацыяй.

Згодна з арт. 74 КЗаП РБ забараняецца непрадастаўленне водпуску на працягу двух гадоў запар.

АД РЭДАКЦЫІ. Карэспандэнт удакладніла пытанне І. М. Міхальчука ў інспектара па кадрах калгаса «Чырвоны партызан». Спецыяліст растлумачыла, што Іван Мікалаевіч напісаў заяву на выплату яму кампенсацыі за нявыкарыстаны водпуск у 1996 годзе. Калі ў яго ёсць жаданне і неабходнасць, той жа І. М. Міхальчук можа напісаць заяву на водпуск за 1997 год. Праўда, у адпаведнасці з арт. 72 КЗаП нашай рэспублікі ён мае права не на ўвесь водпуск, а толькі за час, на працягу якога фактычна працаваў ці за 4 месяцы: са студзеня па красавік.

Калі такой неабходнасці няма, І. М. Міхальчук зноў жа мае права атрымаць грашовую кампенсацыю за нявыкарыстаныя дні водпуску ў момант разліку.

Падрыхтавала Ірына КАСЦЕВІЧ.

ТОРТ З ПЯЦЦЮ СВЕЧКАМІ АД БЫЛОЙ НАСТАЎНІЦЫ

ЮБІЛЕІ

У той суботні дзень, калі ва ўсіх школах ішлі заняткі, у трэцяй святкавалі. Дарэчы, кожны год 11 студзеня тут не вучацца - гэтая дата - дзень нараджэння школы. А тут юбілей, да яго доўга рыхтаваліся. І калі ўжо школа з'яўляецца своеасаблівай маленькай краінай, дык тут вырашылі стварыць сваю эмблему, дэвіз, гімн, з прадстаўлення якіх і пачалося святкаванне юбілею.

Школе - 5 гадоў. Прамежак часу невялікі. Гэта толькі чарговая вяха на шляху да новых вяршынь. Як вядома, твар школы - гэта яе вучні. 199 выпускнікоў за гэты час засталіся па-за сценамі школы ўжо. 16 з іх атрымалі атэстаты асобага ўзору. Многія вучні - пераможцы і прызёры абласных і раённых алімпіяд. І нават некаторыя з іх у той дзень не былі на святкаванні, таму што ўдзельнічалі ў абласных прадметных алімпіядах разам са сваімі настаўнікамі. Апошнія, дарэчы, у якасці членаў журы. Гэта таксама сведчыць аб высокай кваліфікацыі педагогаў. У школе створаны цудоўныя кабінеты інфарматыкі, матэматыкі, хіміі, геаграфіі, замежнай мовы, ёсць выдатныя дзве спартыўныя залы.

Настаўніцкі калектыў - гэты 74 выкладчыкі і выхавацелі. У асноўным з дзецьмі працуюць маладыя педагогі. Толькі 5 месяцаў назад уліўся ў калектыў выпускнік Брэсцкага педагагічнага універсітэта Мікалай Навумчык, а яму здаецца, як сказаў ён, выступаючы на ўрачыстым сходзе, што працуе тут усе 5 гадоў. Так лёгка і адразу «прыжыўся» ён сярод педагогаў. За гэты час малады настаўнік стварыў цудоўны кабінет беларускай мовы і літаратуры, а ў галаве яго - яшчэ мора задум, таму што ў маладога педагога планы напалеонаўскія і вялікая да працы любоў.

Маладым працуецца лёгка, таму што побач заўсёды пляча старэйшых. Колькі цёплых слоў было сказана ў адрас Галіны Аляксандраўны Пігулеўскай, Кацярыны Васільеўны Пацяюк, Марыі Пятроўны Федарук, Алы Міхайлаўны Піваваравай, Леаніда Васільевіча Касьяна і іншых вопытных настаўнікаў, у якіх шмат паслядоўнікаў, што вучацца цяпер у педагагічных вузах.

Калі да трыбуны падышла Галіна Аляксандраўна Пігулеўская і пачала гаварыць, зала сціхла. Мне чамусьці падумалася, што менавіта такая цішыня пануе і на ўроках гэтай настаўніцы, таму што ўмее яна навучыць «грызці навуку», чым і выклікае павагу да сябе і сяроД вучняў, і сярод калег. За плячыма яе - 40 гадоў настаўніцкай працы, 38 з іх - на адным месцы - у школе N 2, а потым у трэцяй (школа-юбіляр была створана ў асноўным на базе другой: сюды перайшлі многія настаўнікі і вучні). Дык вось Галіна Аляксандраўна вельмі ўдзячна калектыву, які падтрымаў яе ў цяжкія хвіліны мацярынскага гора, яна даўно на пенсіі, але працягвае працаваць. І са школай будзе доўга яшчэ звязана сэрца настаўніцы - тут вучыцца яе маленькі ўнук.

Многія настаўнікі прысутнічалі на юбілеі ў якасці гасцей ужо. Проста некаторым давялося перайсці на іншыя месцы работы, другія ж пайшлі на пенсію, як Яніна Іосіфаўна Юралайц, напрыклад. Прозвішча гэтай настаўніцы вядома як прозвішча аднаго з лепшых лінгвістаў у нашым раёне. Для мяне ж асабіста - гэта яшчэ надзвычай абаяльная жанчына, прыгожай душы чалавек, інтэлектуал, інтэлігент, цікавейшы субяседнік. Яна не магла не падзякаваць школе за тое, як за такі кароткі тэрмін - за 5 гадоў - тут з'явілася столькі зялёных насаджэнняў, што сведчыць аб тым, колькі працы ўкладзена ва ўсё гэта! «І невыпадкова, відаць, - гаварыла яна, тонка падмеціўшы, - што на школьнай эмблеме побач з другімі сімваламі школьнага жыцця намалявана і палівачка, якая сімвалізуе працу, любоў да яе юнай душы». Яніна Іосіфаўна спецыяльна да свята спякла цудоўнейшы юбілейны торт, на якім гарэлі 5 свечак. Патушыць іх яна прапанавала капітану настаўніцкага карабля Івану Барысавічу Шышуку, выказаўшы пры гэтым пажаданні, каб яму давялося яшчэ патушыць столькі свечак, толькі з нулём. Жарт, але цёплы і прыемны.

Вялікая група настаўнікаў і работнікаў школы была ўзнагароджана Ганаровымі граматамі і грашовымі прэміямі. Свае, відаць, першыя ў жыцці зарплаты за поспехі ў вучобе і спорце атрымалі лепшыя вучні школы.

А яшчэ юбілей быў адзначаны вялікім канцэртам, які падрыхтавалі вучні школы і іх аднагодкі з першай і другой школ горада. Прыехаўшы са сталіцы на канікулы да бацькоў, не мог не прыйсці сюды і былы вучань многіх цяперашніх настаўнікаў - Саша Масяйчук, музычна адораны і таленавіты некалі падлетак, а цяпер студэнт Беларускай Акадэміі музыкі. Саша, зразумела ж, прыхапіў з сабою баян. Слухаючы яго з пранікнёным пачуццём, упэўнена, што многія былыя Сашыны педагогі былі перакананы: як таленавіты музыкант, цудоўны прафесіянал Саша адбыўся. Калі ён пакідаў сцэну, зала вітала яго стоячы, схіляючыся перад яго выканаўчым майстэрствам.

Яшчэ раз дазволю сабе паўтарыцца: твар школы - яе вучні, яе выпускнікі. Паболей табе такіх, як Саша Масяйчук, сярэдняя школа N 3! І яшчэ раз з юбілеем!

Ніна СВІЦЮК.

ПСІХОЛАГ АЛЕНА НЕКРАШЭЎСКАЯ:

«МАЯ ГАЛОЎНАЯ ЗАДАЧА - ДАПАМАГЧЫ ЧАЛАВЕКУ СПРАВІЦЦА З ПРАБЛЕМАЙ»

У наш час паўсюднай электронікі і самых сучасных сродкаў сувязі, мітусні, а для некага проста барацьбы за выжыванне, нягледзячы на, здавалася б, дастатковую колькасць інфармацыі і ачагоў культуры і адпачынку, чалавек нярэдка, як гэта ні дзіўна, застаецца адзін, застаецца сам-насам са сваімі набалелымі праблемамі ці трапляе ў сітуацыю, калі побач няма блізкага чалавека, які б мог цалкам зразумець. Каб хоць часткова здымаць такія складанасці, паўсюдна былі створаны розныя псіхалагічныя службы. У мінулым годзе адбыўся чарговы выпуск псіхолагаў у Брэсцкім дзяржуніверсітэце. Выпускніца факультэта, малырытчанка Алена Анатольеўна Некрашэўская пачала працаваць ў СШ N 1 і з'яўляецца пакуль адзіным псіхолагам у нашым раёне.

З якімі праблемамі ёй даводзіцца сустракацца, над чым працуе псіхолаг кожны дзень, а таксама яе шчырыя парады - аб усім гэтым вы, паважаныя чытачы, зможаце даведацца з інтэрв'ю нашага карэспандэнта з псіхолагам Аленай НЕКРАШЭЎСКАЙ.

- Алена Анатольеўна, раскажыце, калі ласка, крыху пра сябе. Дзе вы нарадзіліся, вучыліся і г.д. ?

- Свой расказ пра сябе я хачу пачаць з таго, што я сама маларытчанка, закончыла ў свой час СШ N 2 і паступіла ў Брэсцкі педагагічны інстытут. Закончыла, цяпер ужо універсітэт, я ў мінулым годзе па спецыяльнасці біялогія-псіхалогія, і мяне размеркавалі на работу ў СШ N 1 па другой маёй спецыяльнасці. Працую я пакуль толькі псіхолагам. Калі гаварыць пра сямейны бок жыцця, то я замужам, у нашай сям'і падрастае сын.

- Скажыце, калі ласка, што аказала ўплыў на ваш выбар стаць менавіта псіхолагам?

- Адразу магу адзначыць, што выбар гэты быў напалавіну выпадковым. Па-першае, таму што я ў дзяцінстве і юнацтве ўвесь час марыла звязаць сваё жыццё ў далейшым якім-небудзь чынам з медыцынай. Але з часам я зразумела, што медыкам я стаць не змагу. І вось пасля заканчэння школы зусім выпадкова пачула аб такой прафесіі, як псіхолаг, якая ўпершыню з'явілася ў нас у педінстытуце, і вырашыла туды паступаць. Я яшчэ не зусім добра ўяўляла ў той час, што гэта за прафесія, часткова блытала яе з прафесіяй псіхіятра. Але адчула, што атрымаўшы яе, буду неяк бліжэй да людзей і да іх праблем, і на падставе гэтага зрабіла свой выбар.

- Скажыце, калі ласка, ці абмяжоўваецца ваша работа толькі ў першай гарадской школе. Мабыць, кола дзейнасці з'яўляецца намнога шырэй?

- Афіцыйна лічыцца, што працую я толькі ў СШ N 1, але калі я ішла на работу, то мяне папярэдзілі, што з той прычыны, што я пакуль адзіны псіхолаг у раёне, то, магчыма, мне давядзецца працаваць не толькі ў першай гарадской школе. Канечне ж, я згадзілася з гэтым. Але адчуваю, што ў мяне дастаткова работы ў школе, разам з гэтым не адмаўляю ў дапамозе ўсім іншым. Магчыма, яшчэ не ўсе ведаюць, што можна да мяне звярнуцца. Але ў мяне былі канкрэтныя выпадкі, калі даводзілася працаваць не толькі з вучнямі нашай школы. Напрыклад, быў спецыяльны выезд у Макраны, кансультацыя па просьбе вучня з вёскі Велікарыта. Што тут можна яшчэ дадаць? Поле дзейнасці шырокае пакуль больш тэарэтычна, а практычна я пакуль больш працую ў СШ N 1.

- Хоць вы працуеце псіхолагам яшчэ зусім мала часу, ці можна ўжо выдзеліць нейкія асноўныя праблемы, з якімі вам даводзіцца працаваць, з чым да вас звяртаюцца?

- Я дапускаю думку аб тым, што праблем значна больш, чым вызначыла іх для сябе я. Але раскажу пра гэта на аснове таго, з чым мне за гэты час давялося сутыкнуцца практычна. Толькі на аснове назіранняў за вучнямі ў школе я ўбачыла мноства напрамкаў розных праблем для работы. Гэта і сярод дзяцей пачатковых класаў, сярэдняга звяна і асабліва сярод вучняў старэйшых класаў. Але, гледзячы на тое, з чым мне давялося сутыкнуцца практычна, у асноўным гэта праблемы падлеткавага ўзросту. Да мяне ўжо сёння прыходзяць на кансультацыю найбольш менавіта яны. У асноўным гэта вучні 9 - 11 класаў. І асноўныя праблемы, якія іх хвалююць, якія гэтыя вучні ўсведамляюць, гэта праблемы ўзаемаадносін з бацькамі, настаўнікамі, узаемаадносін з супрацьлеглым полам і, канечне ж, праблема разумення сябе. Таму што ўжо зараз падлеткі сустракаюцца з тым, што не ўсё зразумела з таго, што, як кажуць, творыцца ў душы, і яны, нават зрабіўшы нейкі ўчынак, не зусім згодныя з тым, як яны паступілі. І ўзнікае часта пытанне: «Чаму я гэта раблю? Які я чалавек?» У сваёй практыцы я ўжо выкарыстоўвала такія метады даследавання ў псіхалогіі, як анкеціраванне і тэсціраванне (індывідуальныя і групавыя). Я рабіла гэта для таго, каб выявіць адносіны вучняў да школы свайго будучага, спецыфіку ўзаемаадносін паміж бацькамі. Гэты метад работы дае нядрэнны матэрыял для гутарак класнаму кіраўніку з бацькамі і самімі вучнямі.

Што датычыць дзяцей пачатковых класаў, то там праводзіцца работа ў плане назіранняў, парад настаўнікам, а таксама карэкцыі паводзін і развіцця пазнавальнай сферы, лепшай адаптацыі маленькага чалавека ў коле сваіх аднагодкаў.

- Алена Анатольеўна, раскажыце, калі ласка, як вы знаходзіце кантакт з вучнямі? Яны да вас прыходзяць самі ці вы іх шукаеце?

- Калі я прыйшла працаваць у школу, то зусім не ведала ні класаў, ні саміх вучняў. І першы час перада мною стаяла задача пазнаёміцца з імі, хоця б зрокава, што яны сабою ўяўляюць. Але я не была пасіўным наглядальнікам, а ўсяляк імкнулася заявіць пра сябе. Для гэтага выкарыстоўвала свае ўрокі, праводзіла і праводжу гутаркі ў пачатковых класах для таго, каб дзеці давяралі мне, ведалі, што я ёсць у школе. Таксама наведваю ўрокі і класныя гадзіны. Калі я прыходзіла на апошнія, то ў час іх у мяне былі даверлівыя гутаркі - знаёмствы. Я дабілася таго, што вучні, у сваёй большасці, паверылі мне і пачалі давяраць. Пасля гэтых сустрэч, размоў вучні пачалі прыходзіць да мяне самі. Бываюць такія сітуацыі, што гутарка з тым ці іншым вучнем проста напрошваецца ў плане яго праблем. Напрыклад, я чую шмат разоў ад настаўнікаў, што ў вучня ёсць праблемы ва ўзаемаадносінах, узаемаразуменні, але я ўсяляк стараюся зрабіць так, каб гэты вучань сам пажадаў да мяне прыйсці ці проста вымушаны быў гэта зрабіць. У супрацьлеглым выпадку шчырай размовы атрымацца не можа. Таму што вучань успрымае мяне ў першую чаргу як настаўніцу, і калі я яму скажу, каб ён зайшоў да мяне ў кабінет, што нам патрэбна пагаварыць, то шчырай размовы ў такім выпадку не атрымаецца. Таму я раблю ўскосны падыход. Акрамя класных гадзін, на савеце прафілактыкі стараюся стаць на бок вучня, каб ён гэта адчуў, як адчуў тое, што я яго разумею. Пасля гэтага ён ужо адчувае нейкую патрэбу прыйсці да мяне і пагаварыць.

- Я ведаю, што ў нашым раёне праведзена першая «прамая лінія» з псіхолагам, у якой вы прынялі ўдзел. Ці можаце расказаць аб выніках яе і, магчыма, якія праблемы выдзелілі тут для сябе?

- Так, я згадзілася ўдзельнічаць у «прамой лініі», магчыма, толькі таму, што адчуваю: не маю права адмовіць, калі нехта мае патрэбу ў маёй дапамозе, як псіхолага. Магчыма, з аднаго боку, гэта для мяне было і крыху ранавата, таму што я, як псіхолаг, пакуль маю больш тэарэтычных ведаў, чым практыкі. Але ўсё ж такі я вырашыла паспрабаваць. І для мяне асабіста вынікі былі ў тым плане, што пашырыўся мой кругагляд у дадзенай сферы псіхалогіі, калі можна так сказаць. Я адчула, што гэта такое і якія цяжкасці псіхолаг адчувае ў завочным кантакце з субяседнікам. Цяжкасць заключаецца ў тым, што вельмі складана гутарыць, не бачачы субяседніка, яго вачэй і вельмі павярхоўна ўяўляючы сітуацыю, у якой развіваецца праблема. Павярхоўна, таму што няма магчымасці і часу ўсё да дробязяў удакладніць і зразумець, праблема існуе аб'ектыўна ці яна бачыцца толькі вачамі таго, хто пра гэта гаворыць. А гэта вельмі важна. Я не ведаю, ці змагла дапамагчы ўсім тым, хто мне званіў, але я шчыра хацела гэта зрабіць. Лічу, што ў цэлым тэлефон даверу прайшоў нядрэнна і кожны, хто званіў, атрымаў нейкую порцыю падтрымкі і, магчыма, зрабіў нейкі вывад для сябе сам. Таму што я не старалася даваць парады, а спрабавала навесці субяседніка на нейкую думку, каб ён далей вырашыў сам, як дзейнічаць у тым ці іншым выпадку. Тэлефон даверу яшчэ лішні раз пераканаў мяне ў тым, што асноўная маса праблем канцэнтруецца вакол падлеткавага ўзросту. Зноў жа гэта адносіны ў сям'і, школьныя справы і вуліца. Гэта значыць, усе тры асноўныя сферы, дзе мае нейкі кантакт падлетак.

- Вы, напэўна, неяк уяўлялі сабе вашу будучую работу, калі заканчвалі ВНУ. Ці спраўдзіліся вашы надзеі, калі вы прыйшлі працаваць у СШ N 1?

- Трэба сказаць, што з таго моманту прайшло не вельмі шмат часу. Але на сённяшні дзень я магу сказаць: задаволеная тым, што трапіла менавіта сюды. Асаблівую падзяку хачу выказаць дырэктару школы Пятру Паўлавічу Іолапу за цёплы прыём. Ён даў магчымасць напачатку адапціравацца ў калектыве і спакойна пачаць сваю работу. Мне таксама падабаецца настаўніцкі калектыў. І адзінае, чаго ў мяне пакуль тут няма, гэта свайго рабочага кабінета. Але ў гэтым не віна школы, кіраўніцтва, а проста няма пакуль магчымасці вырашыць гэтае пытанне. У той жа час адсутнасць рабочага месца не дае мне права не працаваць. Таму стараюся як мага лепш выконваць сваю работу ў тых умовах, якія ёсць. Не бяруся пакуль катэгарычна меркаваць аб выніках яе, але лічу, што многае ўсё ж удаецца. Калі пачынала працаваць, то думала, што будзе добра, калі хаця б да канца вучэбнага года да мяне сталі б прыходзіць вучні, ужо не гаворачы пра бацькоў. Прайшло толькі паўгода, і ўжо наладжаны цесны кантакт як з першымі, так і з другімі. І для мяне гэта вельмі важна. Цяпер галоўная задача заключаецца толькі ў тым, каб працаваць так, каб тыя, хто да мяне прыйшоў, не расчараваліся ў сваіх спадзяваннях.

- Алена Анатольеўна, скажыце, калі ласка, ці дапамагаюць вам вашы тэарэтычныя веды па псіхалогіі ў выхаванні свайго сына?

- Майму дзіцяці толькі тры з палавінай гады і невядома, якім яно будзе ў будучым. Думаю, калі сын стане дарослым чалавекам, толькі тады ў поўнай меры змагу меркаваць аб выніках сваіх намаганняў. Але на дадзены момант магу сказаць, што веды па псіхалогіі ў гэтай справе мне, канечне ж, дапамагаюць. Мабыць, больш не ў тым плане, каб ажыццявіць усё задуманае і выхаваць дзіця такім, якім я яго хачу бачыць. Таму што ў дадзеным выпадку не ўсё залежыць толькі ад мяне і выхавання. У многім гэта залежыць ад таго генатыпу, які ў яго ёсць, тых умоў, якія для яго стварыла не толькі я, але і дзяржава. Веды па псіхалогіі дапамагаюць у тым плане, што магу сабе растлумачыць усё тое, што я бачу, што назіраю ў паводзінах свайго дзіцяці. Таму што ў працэсе развіцця дзіцяці абавязкова маюць месца крызісныя моманты, назіраючы за якімі, некаторыя бацькі губляюцца, не ведаюць, што рабіць. Я стараюся будаваць свае паводзіны ў плане адносін з сынам так, каб не было нейкіх адмоўных вынікаў для вельмі ранімай псіхікі дзіцяці. Ранімай, таму што ва ўсіх дзяцей псіхіка ранімая. Я будую свае зносіны з сынам так, што калі будзе мінімум дапамогі, то каб хаця б было і мінімум шкоды. А наогул я стараюся, каб сын развіваўся ва ўмовах, дзе пануе ўзаемаразуменне, каб дзіцяці адчула, што яно асоба, што мае права прэтэндаваць на тое, на што прэтэндуем мы, дарослыя людзі. Я тут маю на ўвазе адносіны ў сэнсе павагі. І самае галоўнае, стараюся выхаваць свайго сына такім, каб ён верыў у свае сілы, каб ведаў, што ў яго жыцці ўсё будзе залежаць толькі ад яго самога, што ніхто за яго не вырашыць асабістых праблем. Гэта дае магчымасць яму паверыць у сябе. А гэта для чалавека вельмі важна.

- Скажыце, калі ласка, дзеці, з якімі вы працуеце, часцей за ўсё з нядобранадзейных сем'яў ці ёсць таксама дзеці з сем'яў, дзе абстаноўка лічыцца спрыяльнай?

- Адказваючы на гэтае пытанне, трэба растлумачыць, што паняцце нядобранадзейнай сям'і вельмі не канкрэтнае. Справа ў тым, што ў нашым жыцці іншы раз атрымліваецца так, што нядобранадзейнай лічыцца толькі тая сям'я, дзе бацькі п'юць ці не цікавяцца дзецьмі, абыякавыя да іх лёсу. Але бывае так, што сям'я з выгляду быццам бы і добрая, але для самога дзіцяці з'яўляецца нешчаслівай. Калі не паглыбляцца ў гэтыя падрабязнасці, то трэба сказаць, што дзеці, якія ў асноўным лічацца не праблемнымі ў школе, сям'і, нават часцей да мяне прыходзяць, чым іншыя. Акрамя таго, дзеці з непраблемных сем'яў нейкія больш адкрытыя, не закамплексаваныя. І яны не баяцца прызнацца ў тым, што ў іх ёсць нейкая праблема. А праблема ёсць у кожнага чалавека. У кожнага з нас. Ды і ў мяне таксама ёсць праблемы. Падлеткі, у прыватнасці, вельмі ранімыя, калі пытанне датычыць справядлівасці ці несправядлівасці. Падлеткі з нядобранадзейных сем'яў, магчыма, і хацелі б нечым падзяліцца, але яны менш даверлівыя і больш скрытныя. І, канечне ж, мне хацелася б, каб у далейшым больш і лепш развівалася работа менавіта з «цяжкімі» падлеткамі. У той жа час я не адмаўляюся ад дапамогі, магчыма, нават дарэмнай, падлеткам з больш даступным характарам. Але адзначу, што ўсё ж мне пакуль больш даводзілася сустракацца з дзецьмі, у якіх мінімум праблем. А вось з «цяжкімі» падлеткамі работа пакуль толькі-толькі пачынаецца. Таму што, прапрацаваўшы ў школе паўгода, з многімі з іх я толькі зараз пачынаю знаходзіць агульную мову і паступова заваёўваць давер.

- Работа псіхолага заключаецца ў першую чаргу ў тым, каб дапамагаць людзям. А ці можа кожны чалавек разлічваць на гэтую дапамогу?

- Так, мая галоўная задача - гэта дапамагчы чалавеку справіцца з той ці іншай праблемай. Не важна, гэтая праблема існуе аб'ектыўна ці яна суб'ектыўная. Так, аказаць дапамогу можна кожнаму чалавеку, але неабходна захоўваць умовы для таго, каб гэтая дапамога ўсё ж такі была эфектыўнай. Гэта, па-першае, і самае галоўнае, каб чалавек сам гэтага пажадаў. Калі чалавек сам не адчувае патрэбы прыйсці да псіхолага, а ідзе пад прымусам, то дапамога магчымая, але яна будзе базіравацца на тым, каб зноў жа адразу заваяваць давер, знайсці нейкі кантакт і наблізіцца да душы і праблемы гэтага чалавека, дапамагчы яму яе ўбачыць. Калі ж гэтага не атрымаецца, то нічога змяніць нельга. А калі дзіця, падлетак, ці дарослы чалавек прыходзіць сам і няхай ён пакуль яшчэ не можа сфармуляваць сваю праблему, але проста скажа, што мне патрэбна дапамога, што яму дрэнна, але ён не ведае чаму, то тут работа будзе, і хутчэй за ўсё яна будзе праводзіцца эфектыўна. Таму што чалавек сам гатовы да таго, каб нешта змяніць у сваім жыцці, ці змяніцца самому. Другая ўмова для такой работы, гэта каб быў дастаткова высокі ўзровень інтэлекту ў чалавека. Гэта неабходна для таго, каб ён неяк адэкватна ацэньваў сітуацыю, правільна ўспрымаў усё, што гаворыцца, і быў здольны на нейкі самааналіз. У супрацьлеглым выпадку змяніць чалавека ці яго погляд на тое, што адбываецца, немагчыма. Хаця б толькі таму, што чалавек проста не будзе разумець.

- Алена Анатольеўна, ці хацелі б вы, як псіхолаг, асобна нешта сказаць для шырокай аўдыторыі?

- Карыстаючыся магчымасцю, я б хацела звярнуцца да людзей і сказаць, каб яны не баяліся слова «псіхолаг» і не пагарджалі гэтай прафесіяй. Таму што яна створаная для таго, каб дапамагаць людзям. І я ніколі не паверу, што чалавек жыве беспраблемна. Хаця наогул можа быць і такое. Але ў кожнага чалавека, які думае, ёсць нейкія перажыванні. І перажыванні гэтыя могуць насіць характар сённяшняга дня, а ёсць праблемы, якія застаўляюць пакутаваць чалавека і праследуюць яго ўсё жыццё, мабыць, нават з самага ранняга дзяцінства. Таму я хацела б сказаць людзям, каб яны заўжды карысталіся магчымасцю, калі яна ўзнікае, пагутарыць з псіхолагам, спецыялістам. Таму што набалелая праблема, якая праследуе і хвалюе чалавека вельмі доўгі час, аказвае ўплыў не толькі на яго псіхалагічны, але і наогул фізічны стан. Гэта значыць, што ад гэтага могуць развівацца захворванні сардэчна-сасудзістай сістэмы, страўнікава-кішачнага тракту, так як яны маюць псіхасаматычную прыроду.

Ну а ў новым годзе хочацца пажадаць, каб у кожнага з нас было як мага больш прычын для добрага настрою. Хочацца пажадаць усім людзям гармоніі. Гармоніі паміж унутраным «хачу» і рэальным «магу». Гэта, на мой погляд, галоўная ўмова псіхалагічнага і фізічнага здароўя.

- Вялікі дзякуй.

Інтэрв'ю правёў Сяргей МОШЧЫК.

СРЕДА, 14 ЯНВАРЯ

1 канал УТ

15.00 УТН. 15.15 Чемпионат Европы по фигурному катанию. 17.00 «Арабела». 17.30 «Парни из будущего». 18.00 УТН. 18.15 «Вина». 19.15 Тот самый. 19.40 Из жизни настоящих мужчин. 20.15 Секреты вечности. 20.40 Вечерняя сказка. 21.00 УТН. 21.50 Чемпионат Европы по фигурному катанию. 23.55 Финансовый обзор.

2 канал УТ

13.45 Компьютер Х. 16.00 «Династия». 17.00 «Морские приключения». 18.05 «Первые поцелуи». 18.30 «Графиня де Монсоро». 19.30 ТСН. 20.00 Худ. фильм «Плакса». 21.45 «СВ - шоу». 22.15 «Район Мелроуз». 23.15 ТСН. 23.30 «Против ночи».

1 программа РП

15.40 Программа для детей. 16.05 «Загадай желание». Сериал. 16.35 Решения. 17.00 Гармоника и блюз. 17.15 «Мода на успех». 17.40 Самоуправление. 18.00 Телеэкспресс. 18.25 «Клан». 18.50 «Стоп-кадр». 19.20 Дело для репортера. 19.50 Экспресс-информация и погода. 20.00 Вечеринка. 21.10 Худ. фильм. 22.45 В центре внимания. 23.05 Фигурное катание. 01.15 «Троцкий» - Россия-Швейцария-ФРГ, 1992.

2 программа РП

14.00, 17.00, 19.00, 23.00, 00.25 Панорама. 14.40 Экологическая скорая помощь «2». 14.50 Культы попкультуры. 15.20 Клиполь. 16.00 История зимних Олимпиад. 16.30 Мультсериал. 17.10 Мир вокруг нас. 17.35 5х5. 18.00 «Семья Лесьневских». Сериал. 19.35 «Один на один». Телетурнир. 20.05 Экспресс репортеров. 21.00 «Настоящее обличье». Худ. фильм. 23.40 997. 00.10 Док. фильм. 01.00 Джеймс Левина.

ЧЕТВЕРГ, 15 ЯНВАРЯ

1 канал УТ

9.00 «Вина». 9.50 Сто чудес мира. 10.05 Секреты вечности. 10.30 Открываем Библию. 11.00 Канал «М». 11.30 «Арабела». 12.00 УТН. 12.15 Село и люди. 12.45 «Парни из будущего». 13.15 Деловой канал. 13.55 - 14.45 «Все - всем». 15.00 УТН. 15.15 Чемпионат Европы по фигурному катанию. 17.00 «Арабела». 17.30 «Белые волки». 18.00 УТН. 18.15 «Вина». 19.15 Тот самый. 19.40 Калейдоскоп. 20.40 Вечерняя сказка. 20.10 Три капли. 20.40 Вечерняя сказка. 21.00 УТН. 21.50 Чемпионат Европы по фигурному катанию. 00.05 УТН.

2 канал УТ

9.15 «Мария». 10.05 Без мольберта. 10.40 Просветительный канал. 10.55 Сначала было слово. 11.25 Школа клоунов. 12.15 Чемпионат Европы по фигурному катанию. 14.15 Сначала было слово. 14.45 Компьютер Х. 16.00 «Династия». 17.00 «Морские приключения». 18.05 «Первые поцелуи». 18.30 «Графиня де Монсоро». 19.30 ТСН. 20.00 Худ. фильм «Война в «Маленьком Токио». 21.45 «Пятый угол». 22.15 «Район Мелроуз». 23.15 ТСН. 23.30 Худ. фильм «Двое».

1 программа РП

9.30, 13.00, 15.30, 20.30, 00.00 Новости. 9.45 Мама и я. 10.00 Угадайка. 10.30 Домашний детсад. 10.55 Поговорим о детях. 11.00 «Кэгни и Лейси». Сериал. 11.50 Польские танцы. 12.10 Кулинария на экране. 12.20 Цветущее окошко. 12.35 Док. фильм. 13.10 Агробизнес. 13.20 Тележурнал записей. 13.45 Образовательное ТВ. 13.20 Образовательное телевидение. 15.40 Паровозик. 16.10 «Детские годы Тома и Джерри». 16.35 Театр, как жизнь. 17.00 Спорт и развлечение. 17.15 «Мода на успех». 17.40 Правительственный тележурнал. 18.00 Телеэкспресс. 18.25 «Угадай мелодию». 18.50 360 градусов вокруг тела. 19.05 Современный образ жизни. 19.25 Кредо. 19.50 Экспресс-новости и погода. 20.00 Вечеринка. 21.10 «Шериф». Сериал. 22.05 В центре внимания. 22.25 Фигурное катание. 00.15 «Раскрытый» - Великобритания, 1995. 01.55 «Клан» - телероман, РП. 02.10 В райском саду. 02.25 Школы в Европе.

2 программа РП

9.00, 18.30, 19.10 Локальная программа. 9.30 «Медсестры». Комедийный сериал. 10.00 Мой маленький мир. 10.30 Док. фильм. 11.00, 20.35 Клуб пана Рыся. 11.30 Мультсериал. 12.00 «Снежный барс» - Россия. 13.10 Развлекат. программа. 14.00, 17.00, 19.00, 23.00, 00.25 Панорама. 14.40 Муз. новости «2». 14.55 Легенды польского спорта. 15.20 Клиполь. 16.00 История зимних Олимпиад. 16.30 Мультсериал. 17.10 Экуменическая программа. 17.30 5х5. 18.00 «Тильда» - сериал. 19.35 Один из десяти. 20.05 Автопортрет поляков. 21.00 Специальная линия. 22.00 «Из архива Х». Сериал. 23.35 «M.A.S.H». Комедийный сериал. 00.05 Театральная студия «2».

ПЯТНИЦА, 16 ЯНВАРЯ

1 канал УТ

9.00 «Вина». 9.50 Секреты вечности. 10.15 Волшебный луч. 10.35 Мультфильм. 10.55 Где спрятано счастье. 11.30 «Арабела». 12.00 УТН. 12.15 Скачки. 12.45 «Белые волки». 13.15 Деловой канал. 13.55 - 14.45 «Все - всем». 15.00 УТН. 15.15 Чемпионат Европы по фигурному катанию. 17.00 «Арабела». 17.30 «Белые волки». 18.00 УТН. 18.15 «Вина». 19.15 Тот самый. 19.40 «Ночной доктор». 20.40 Вечерняя сказка. 21.00 УТН. 21.50 Чемпионат Европы по фигурному катанию. 00.05 Новое поколение.

2 канал УТ

8.00 «Саванна». 9.15 «Мария». 10.05 Дека. 10.40 Авансцена. 11.15 Волейбол. 11.45 Худ. фильм «Ох, водевиль». 13.10 Чемпионат Европы по фигурному катанию. 14.45 Компьютер Х. 16.00 «Династия». 17.00 «Морские приключения». 18.05 «Первые поцелуи». 18.30 «Графиня де Монсоро». 19.30 ТСН. 20.00 «Саванна». 21.00 Ток-шоу «Я сама». 22.00 «Агентство моделей». 22.45 «Телемания». 23.15 ТСН. 00.00 «Магнум - частный детектив». Телесериал.

1 программа РП

9.30, 13.00, 15.30, 20.30, 00.00 Новости. 9.45 Мама и я. 10.05 Детское правительство. 10.30 Бумажный театрик. 10.55 Гимнастика личика и языка. 11.00 «Рэндолл и дух Хопкера». Сериал. 11.50 Телетурнир. 12.10 Прежде, чем скажешь развод. 12.20 Поиграем в шахматы. 12.30 Док. фильм. 13.10 Агробизнес. 13.20 Тележурнал записей. 13.45 Образовательное телевидение. 16.05 «Только до звонка». Сериал. 16.35 Суперчтение. 17.00 Спорт и развлечение. 17.15 «Мода на успех». 17.40 Безопаснее. 18.00 Телеэкспресс. 18.25 «Угадай мелодию». Телетурнир. 18.50 Папа, а Мартин сказал... 19.05 Свидание втемную. 19.50 Экспресс-новости и погода. 20.00 Вечеринка. 21.10 «Азартный игрок». Худ. фильм. 22.45 В центре внимания. 23.05 Фигурное катание. 00.15 Док. фильм. 01.20 «Малая добыча» - США. 02.40 «Клан».

2 программа РП

9.00, 18.30, 19.10 Локальная программа. 9.30 «Люблю Люси». Сериал. 10.00 Мир женщин. 10.30 Док. фильм. 11.00, 20.35 Вот здорово! 11.30 «Легенда о Белом Клыке». Сериал. 12.00 «Африканская ночь» - Франция, 1990. 14.00, 17.00, 19.00, 23.00 Панорама. 14.40 Публицистика. 15.20 Клиполь. 16.05 Сцена юного зрителя. 17.10 Дай лапу. 17.35 Сумасшедшие цифры. 18.05 «Косби». Комедийный сериал. 19.35 «Волшебство букв». Телетурнир. 20.05 «Златопольские». 21.00 Поющий телефон или концерт по заявкам. 21.35 «По мнению Сьюзен». Комедийный сериал. 22.00 Док. сериал. 23.40 «Всадник». Худ. фильм. 01.20 Развл. программа.

СУББОТА, 17 ЯНВАРЯ

1 канал УТ

8.00, 14.52 Национальный хит-парад. 8.05 Мигалки. 8.35 Худ. фильм. 10.05 Док. сериал. 10.30 Завтрак меломана. 11.00 Кто в доме хозяин? 11.30 Семь Я. 12.00 УТН. 12.15 «Подводный мир Кусто». 13.15 Финансовый срез. 13.40 Светочь. 14.00 Мультфильм. 15.00 УТН. 15.15 «Право». 16.00 Мое. 16.30 Чемпионат Европы по фигурному катанию. 18.30 УТН. 18.45 «Поезд до Калифорнии». 20.40 Вечерняя сказка. 21.00 УТН. 21.50 Док. сериал. 23.50 Футбол. 00.15 УТН. 00.35 Спектакль.

2 канал УТ

7.00 Худ. фильм «Женщина, которая поет». 8.30 «Девочка из океана». 9.15 «Доброе утро, страна». 10.05 Веселый рынок. 10.40 Дом и стиль. 11.20 Клуб 700. 11.55 Оранта. 12.25 Артплощадка. 13.00 Украина сегодня. 13.45 Компьютер Х. 14.00 Спортивный канал. 15.30 Выборы-98. 16.00 «Проспорт». 17.00 «Ключи от форта Буайяр». 18.35 «Ксения - принцесса воин». 19.30 ТСН. 20.00 Худ. фильм «Смертельное оружие-3». 22.00 «Совершенно секретно». 23.00 ТСН. 23.15 Самая смешная реклама на ТВ-2. 00.00 Худ. фильм «Райское наслаждение».

ВОСКРЕСЕНЬЕ, 18 ЯНВАРЯ

1 канал УТ

8.05, 23.35 Национальный хит-парад. 8.15 Один из тысячи уроков. 8.45 Худ. фильм «Без года неделя». 9.55 «Планета Приключений». 10.20 Планета людей. 10.40 Шоу одинокого холостяка. 11.00 Служу народу Украины. 11.30 Семейный доктор. 12.00 УТН. 12.15 Сто чудес мира. 12.30 Время европейское. 13.00 Открываем Библию. 13.30 Село и люди. 14.00 Классик-премьер. 15.00 УТН. 15.15 Окно в Америку. 16.00 Чемпионат Европы по фигурному катанию. 18.00 УТН. 18.15 От «Перекрестка» - к успеху. 18.45 Под вечер. 19.10 Мультфильм. 20.10 «Пятый угол». 20.40 Вечерняя сказка. 21.00 Семь дней. 21.45 «Команда «Акапулько». 23.20 ТСН. 00.10 «Швейк». Часть 3-я.

2 канал УТ

8.00 Мультсериал. 8.30 «Девочка из океана». 9.00 «Доброе утро, страна». 10.00 Автошоу. 10.30 Тележурнал «Мое». 11.00 «Мои звезды». 11.35 Утренняя воскресная проповедь. 12.05 Богема. 12.30 С любовью. 12.55 Открытая виза. 13.20 Клуб Суперкниги. 13.45 Компьютер Х. 14.00 Спортивный канал. 15.30 Музыкальная почта. 16.00 «Бесконечная история-2». 17.30 «Библейские рассказы». 18.05 «Геркулес: героические приключения». 19.00 Худ. фильм «Кокон». 21.00 «Маски-шоу». 21.30 «Уокер - техасский рейнджер». 22.30 «Песня года». 23.15 «Монологи». 23.45 Худ. фильм «Шепот и крики».

АД ШЧЫРАГА СЭРЦА

Віншуем дарагога мужа і бацьку **Мікалая Сцяпанавіча КУХАРЧУКА** з 40-годдзем.

Пусть в жизни ждут лишь добрые слова и сердце никогда от грусти не заплачет. И пусть твоя кружится голова от счастья, от любви и от удачи.

Жонка, дзеці.

❀ ❀ ❀

Паважаную **Наталлю Мікалаеўну КАНДРАТОВІЧ** віншуем з днём нараджэння.

За ласку, доброту, заботу хотим тебя отблагодарить. Собрать бы все цветы на свете тебе, родная, подарить. И подарить здоровья, счастья, побольше радости, тепла, чтоб в жизни не было несчастья, не старили тебя года.

Бацькі, брат, жонка, дзеці.

❀ ❀ ❀

Дарагую **Надзею Іванаўну НАУМЧЫК** віншуем з 50-годдзем.

Жадаем счастья и добра, здоровья, нежности, тепла. Пусть будет жизнь твоя светла, как родниковая вода.

Муж, дзеці, унукі.

❀ ❀ ❀

Дарагога нашага **Васіля Ігнатавіча ДУБА** віншуем з днём нараджэння.

Пусть будут счастье и здоровье, и пусть на все хватает сил. Чтоб каждый день обычной жизни вам только радость приносил.

Сястра і сям'я Чуль.

❀ ❀ ❀

Віншуем нашу добрую, вельмі паважаную кумачку і хрышчоную маці **Марыю Паўлаўну ПАНГЛІШ** з днём нараджэння. Жадаем моцнага здароўя, усіх зямных выгод.

Храни тебя судьба от мрака и недуга, от злого языка и мелочного друга. И дай тебе, Господь, коль это в его власти, здоровья, радости и много, много счастья. Еще желаем не болеть, добрый вид всегда иметь. Долгой жизни без печали, чтобы муж и дети уважали, внуки радость приносили, крепко бабушку любили.

Лена, Таня, Андрэй і Дзімка.

Рэдакцыі газеты «Голас часу» патрабуецца на работу карэктар з бездакорным веданнем беларускай мовы.

У РЭДАКЦЫЮ ГАЗЕТЫ «ГОЛАС ЧАСУ»

Выказваем вялікую падзяку былым і цяперашнім супрацоўнікам РАУС, калектывам раённых электрасетак, малаказавода, родным, сябрам і знаёмым памёршага Пракапука Антона Самойлавіча за маральную і матэрыяльную падтрымку ў час пахавання дарагога і блізкага нам чалавека.

З глыбокай павагай да ўсіх вас дзеці памёршага Пракапука Антона Самойлавіча.

ВЕЧНАЯ ПАМЯЦЬ ✝

Калектыў супрацоўнікаў і ветэраны Маларыцкага РАУС глыбока смуткуюць з выпадку смерці былога супрацоўніка міліцыі ПРАКАПУКА Антона Самойлавіча і выказваюць шчырае спачуванне родным і блізкім памёршага.

Калектыў работнікаў Маларыцкага малаказавода выказвае спачуванне работнікам завода Таццяне Антонаўне і Эдуарду Якаўлевічу Васіленкам у сувязі з напаткаўшым іх горам - смерцю БАЦЬКІ і ЦЕСЦЯ.

Калектыў настаўнікаў і работнікаў Чарнянскай СШ выказвае глыбокае спачуванне настаўніку фізкультуры Грыгор'еву Віктару Сяргеевічу ў сувязі з напаткаўшым яго вялікім горам - смерцю БАЦЬКІ.

Калектыў Маларыцкага мытнага паста выказвае спачуванне Сымоніку Вячаславу Уладзіміравічу з выпадку напаткаўшага яго гора - смерці БАЦЬКІ.

Праўленне, прафкам калгаса «Запаветы Леніна» глыбока смуткуюць з выпадку смерці КІВАЧУК Ганны Філімонаўны і выказваюць шчырыя спачуванні родным і блізкім нябожчыцы.

Адміністрацыя Маларыцкага гароднінасушыльнага завода глыбока смуткуе з выпадку смерці работніка завода БРАТЧУКА Івана Іванавіча і выказвае шчырае спачуванне яго родным і блізкім.

Праўленне, прафсаюзны камітэт калгаса «Запаветы Леніна» выказваюць шчырае спачуванне Бурдзе Сцяпану Мікалаевічу з выпадку напаткаўшага яго гора - смерці МАЦІ.

ЦЯПЕР ЛЮБІМАЙ ПАРОЙ МОЖНА НАЗВАЦЬ ЗІМУ

КАНІКУЛЫ

Калі запытаць у дзяцей, якая пара года ім найбольш падабаецца, то большасць з іх назаве лета. Але нельга не згадзіцца з тым, што і зіма таксама прыносіць шмат падарункаў, сюрпрызаў, гульняў, забаў. А самым галоўным падарункам Чараўніцы-Зімы з'яўляецца свята Новага года, з якога пачынаюцца доўгачаканыя зімовыя канікулы. Канікулы - гэта заўсёды радасць, смех, адпачынак, усё самае цікавае і прыемнае. А ў гэтым годзе яны былі асабліва незвычайнымі для многіх дзяцей раёна. Спрыяла гэтаму тое, што ў многіх школах былі створаны зімовыя лагеры адпачынку.

Не была выключэннем і Олтушская сярэдняя школа. Мы, вучні, былі прыемна ўражаны такім падарункам. Хоць тэрмін наведвання лагера быў невялікі (усяго 10 дзён), але ўражанняў у нас хопіць надоўга.

Кожны дзень меў своеасаблівы накірунак, які можна вызначыць нават па назве: «Дзень прыроды», «Дзень спорту», «Дзень прыгажосці», «Дзень сям'і», «Дзень гульні і цацкі», «Дзень разумнікаў і разумніц», «Свята народнага календара», «Дзень творчасці». Дзецям надоўга запомняцца спартландыі, гульні на свежым паветры, камп'ютэрныя гульні, работа шахматнага клуба, інтэлектуальныя гутаркі, віктарыны, конкурс «Міс і мэн лагера». З вялікай ахвотай дзеці наведвалі розныя гурткі, якія працавалі на працягу ўсёй лагернай змены. А да настольнага тэнісу, па якім дзеці за час заняткаў паспелі засумаваць, нават выстройвалася чарга.

Вельмі карысным ва ўзаемаадносінах паміж дзецьмі было тое, што лагер наведвалі як вучні малодшых класаў, так і старэйшых. Спачатку гэта выклікала пэўныя цяжкасці, але потым усе былі задаволеныя тым, што старшакласнікі з'явіліся апекунамі сваіх малодшых сяброў.

Захапляючыся лагерным жыццём, нельга не ўспомніць і пра тое, якія смачныя, каларыйныя і вітамінныя снеданні і абеды гатавалі нашы повары. Ежа - гэта асалода смакам, і дзеці гэта адчулі вельмі выразна. Штодзень наведвальнікі лагера маглі пакаштаваць натуральныя сокі, апельсіны, бананы, яблыкі, йогурт і г.д.

Усю гэтую атмасферу дабрабыту, утульнасці, сяброўства дапамагалі нам ствараць нашы настаўнікі, якія былі з намі на працягу ўсёй змены. Асабліва вялікае значэнне для дзяцей мела дзейнасць і падтрымка начальніка лагера Ігара Міхайлавіча Дзятлоўскага, сацыяльнага педагога Тамары Мікалаеўны Дзятлоўскай і педагога-арганізатара Валянціны Уладзіміраўны Жаўнерык. Добрым момантам ва ўзаемаадносінах паміж дзецьмі і настаўнікамі было тое, што ў лагеры працавалі ўсе педагогі школы. І гэта дало магчымасць вучням малодшых класаў пазнаёміцца бліжэй са сваімі будучымі настаўнікамі.

А таксама вялікі дзякуй хочацца сказаць калгасу «Перамога» за штодзённую і своечасовую дастаўку дзяцей у лагер з іншых вёсак.

Пасля такога адпачынку мы думаем, што многія дзеці любімай парой года назавуць зіму.

Вучаніцы Олтушскай СШ
Юлія НАЗАРУК
і Ірына ТРЫЧУК.

НОВАЕ Ў КОДЭКСЕ АБ АДМІНІСТРАЦЫЙНЫХ ПРАВАПАРУШЭННЯХ

КАМПЕТЭНТНА

Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь падпісаны Закон «Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Кодэкс Рэспублікі Беларусь аб адміністрацыйных правапарушэннях», які быў прыняты Палатай прадстаўнікоў, адобраны Саветам рэспублікі і з 11 снежня 1997 года ўступіў у сілу. У мэтах інфармавання насельніцтва рэдакцыя друкуе інтэрв'ю з начальнікам упраўлення ДАІ МУС Беларусі А.А.Чуднікавым.

Кар.: *Алег Аляксеевіч, чым выклікана неабходнасць унясення змяненняў і дапаўненняў у Кодэкс Рэспублікі Беларусь аб адміністрацыйнай адказнасці?*

А.А.Чуднікаў: У першую чаргу, гэта звязана з той сітуацыяй, што складваецца сёння на дарогах рэспублікі. Нягледзячы на некаторую стабілізацыю становішча з аварыйнасцю, прававы нігілізм удзельнікаў дарожнага руху дасягнуў, на мой погляд, той мяжы, за рамкі якой з аптымізмам глядзець проста немагчыма. І ўжо зусім недапушчальнае становішча, калі на дарогах у выніку парушэнняў правілаў дарожнага руху гіне і атрымлівае пакалечанні столькі людзей. Пры гэтым усе мы, наша дзяржава неапраўдана нясем вялікія маральныя і матэрыяльныя страты. Да прыкладу, за перыяд з 1991 па 1996 гады ў аўтааварыях загінула 11 тысяч 911 (!) чалавек, што складае 17,6 працэнта ад агульнай колькасці загінуўшых у рэспубліцы за гэты перыяд. Больш за 70 працэнтаў тых, хто пацярпеў,- асобы працаздольныя. Урон, нанесены народнай гаспадарцы, вылічваецца сотнямі мільярдаў рублёў.

Галоўнымі віноўнікамі дарожных трагедый паранейшаму з'яўляюцца вадзіцелі транспартных сродкаў, на долю якіх прыпадае 72 працэнты ДТЗ. Асноўнымі прычынамі іх застаюцца грубыя парушэнні правілаў дарожнага руху, такія, як кіраванне транспартам у стане ап'янення - 17,8 працэнта, няправільны выбар хуткасці руху - 14 працэнтаў, выезд на паласу сустрэчнага руху - 12,5 працэнта.

У гэтай, вельмі няпростай сітуацыі, адказнасць за правапарушэнні ў сферы дарожнага руху, якая існавала раней, далёка не з'яўлялася тым фактарам, які мог бы ўтрымаць вадзіцеля ад учынення супрацьпраўных дзеянняў, а тым самым, выключыць магчымасць узнікнення на дарозе канфліктнай сітуацыі. На жаль, толькі летась супрацоўнікамі міліцыі спынена звыш 3 мільёнаў парушэнняў правілаў дарожнага руху, у тым ліку 650 тысяч - за перавышэнне ўстаноўленай хуткасці, больш за 70 тысяч - за кіраванне транспартам у стане ап'янення, інакш, штогод у рэспубліцы пазбаўляюцца права кіраваць аўтамабілямі больш за 190 нецвярозых вадзіцеляў. Калі з транспартных сродкаў, якімі яны кіравалі, скласці калону, дык яе даўжыня, з улікам бяспечнай дыстанцыі паміж транспартнымі сродкамі, была б больш за 6 кіламетраў.

А цяпер уявіце такую «п'яную» калону аўтамабіляў, якая рухаецца па нашых дарогах... Ды яшчэ ўлічыце, наколькі больш доўгім стаў бы гэты злавесны хвост, калі б сюды дадаць усіх тых нецвярозых, хто не трапіў пад увагу работнікаў ДАІ.

Безумоўна, такая непрыглядная сітуацыя ўзнікла не ўчора, і да распрацоўкі праекта Закона «Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Кодэкс Рэспублікі Беларусь аб адміністрацыйных правапарушэннях» мы прыступілі тры гады назад. За гэты час было ўнесена дастаткова папраўак рознымі міністэрствамі і ведамствамі, дзе праект дакумента разглядаўся і ўзгадняўся. Плюс да ўсяго шмат разумных прапаноў паступіла непасрэдна ад дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, якімі 11 лістапада 1997 года праект Закона быў прыняты, а затым адобраны Саветам Рэспублікі і падпісаны Прэзідэнтам нашай дзяржавы. У сілу Закон уступіў 11 снежня мінулага года, з дня яго апублікавання ў газеце «Звязда».

Кар.: *У якіх артыкулах адбыліся найбольш значныя змяненні?*

А.А.Чуднікаў: Зменены многія артыкулы Кодэкса, якімі прадугледжана адказнасць за парушэнні Правілаў дарожнага руху. Перш за ўсё зменены, калі гаварыць проста, памеры штрафаў.

Напрыклад, за кіраванне транспартам у стане алкагольнага ап'янення цяпер вадзіцелі могуць быць аштрафаваны ад 5 да 20 мінімальных зарплат, што складзе 1-5 мільёнаў рублёў адпаведна. Да прыняцця Закона штраф вагаўся ў межах ад 500 тысяч да мільёна рублёў.

Скажам, у артыкуле 119 (невыкананне вадзіцелямі патрабаванняў работнікаў міліцыі аб спыненні транспартных сродкаў) унесена дапаўненне з вырашэннем пытання, якое цікавіла шматлікіх вадзіцеляў. Так, у прыватнасці, сказана, што «у цёмны час сутак па-за населеным пунктам побач з работнікам міліцыі павінен знаходзіцца спецыяльны аўтамабіль з праблісkавым маячком».

Думаецца, няма сэнсу пералічваць сёння ўсе артыкулы са змяненнямі - Закон апублікаваны і яго неабходна ведаць не толькі работнікам Дзяржаўтаінспекцыі, але і ўсім удзельнікам дарожнага руху. Калі ж нешта застанецца незразумелым, мы гатовы даць дадатковыя тлумачэнні праз сродкі масавай інфармацыі.

Кар.: *Хто будзе вызначаць від пакарання і велічыню штрафу ў рамках, прадугледжаных Кодэксам, і ці можа вадзіцель неяк паўплываць на рашэнне адказнай асобы?*

А.А.Чуднікаў: Меры адміністрацыйнага ўздзеяння вызначаюцца той адказнай асобай, у кампетэнцыю каго ўваходзіць разгляд справы. Пры накладванні спагнання будуць улічвацца як абцяжваючыя віну абставіны, так і змякчаючыя, а таксама асоба парушальніка, у прыватнасці, яго матэрыяльнае становішча.

Кар.: *У Кодэксе аб адміністрацыйных правапарушэннях дастаткова шмат выпадкаў, якія прадугледжваюць пакаранне ў выглядзе пазбаўлення правоў на кіраванне транспартным сродкам. Ці не плануецца ў будучым адмаўляцца ад падобнай практыкі, як гэта прынята ў многіх заходніх краінах?*

А.А.Чуднікаў: Адмовіцца ад падобнай практыкі ў хуткім будучым мы лічым немэтазгодным, таму што, згадзіцеся, не ўсё вымяраецца рублём і гэты від пакарання для многіх вадзіцеляў з'яўляецца сёння рэальным рычагом уздзеяння.

Больш таго, адзначу, што акрамя артыкулаў адміністрацыйнага Кодэкса, якія існавалі раней і прадугледжвалі пазбаўленне вадзіцельскіх правоў, новым Законам падобнае пакаранне ўведзена яшчэ ў адзін артыкул - за перавышэнне ўстаноўленай хуткасці руху больш чым на 20 км/г, якое ўчынена паўторна на працягу года пасля прымянення мер адміністрацыйнага спагнання за такое ж правапарушэнне, вадзіцель можа пазбавіцца вадзіцельскіх правоў тэрмінам ад 6 да 12 месяцаў.

Кар.: *Якім чынам павінен плаціцца штраф - наяўнымі ці праз Ашчадкасу?*

А.А.Чуднікаў: Пры складанні пратакола і вынясенні пастановы аб накладванні адміністрацыйнага спагнання штраф уплачваецца ва ўстанове банка.

За асобныя саставы правапарушэнняў, а яны абумоўлены ў арт. 273 Кодэкса Рэспублікі Беларусь аб адміністрацыйных правапарушэннях, штраф можа ўзымацца на месцы парушэння без складання пратакола. Пры гэтым парушальніку выдаецца квітанцыя ўстаноўленага ўзору аб прыёме штрафу.

Калі парушальнік не згодны з парушэннем, якое ён дапусціў, штрафаваць яго на месцы забаронена.

Кар.: *Ці не думаеце вы, што павелічэнне штрафаў «ударыць», перш за ўсё, па сярэднезабяспечаных вадзіцелях, а «новыя беларусы» як ездзілі, так і будуць ездзіць?*

А.А.Чуднікаў: Перш за ўсё хачу адзначыць, што ўплата штрафу за парушэнні Правілаў дарожнага руху, гэта не які-небудзь абавязковы падатак. У нас тысячы і тысячы вадзіцеляў, прычым са значным стажам, якія не мелі за сваё жыццё ніводнага спагнання ад прадстаўнікоў ДАІ. Лічыце, што і ў вас лішняя капейка не водзіцца, бярыце прыклад з законапаслухмяных удзельнікаў руху.

Але тым не менш, прадбачачы менавіта такую сітуацыю, мы прапанавалі ўнесці ў памер штрафаў вялікую разбежку паміж мінімальнай і максімальнай сумай. Гэта, думаецца, апраўдана. Больш таго, у асобных выпадках правапарушальнік можа быць вызвалены ад адміністрацыйнай адказнасці з накіраваннем справы на разгляд у грамадскую арганізацыю, у працоўны калектыў.

Кар.: *Ці не плануецца адмена талона папярэджанняў?*

А.А.Чуднікаў: Не, адмена талона да вадзіцельскага пасведчання не плануецца.

Кар.: *Ці можаце вы сказаць некалькі слоў пра штрафныя санкцыі за парушэнні ПДР у нашых блізкіх суседзяў?*

А.А.Чуднікаў: Калі судзіць пра строгасць Закона, дык наш Закон больш мяккі, чым аналагічныя на Украіне, у Літве, Польшчы, Расіі.

Кар.: *Усе мы пешаходы. Якія штрафы прадугледжаны для гэтай катэгорыі ўдзельнікаў руху?*

А.А.Чуднікаў: Пешаходы за парушэнні правілаў дарожнага руху могуць быць папярэджаны ці аштрафаваны ў памеры ад 0,1 да 0,5 мінімальных заработных плат, ці ад 20 да 100 тысяч рублёў. За парушэнні, якія пацягнулі за сабой стварэнне аварыйнага становішча і ДТЗ, штрафныя санкцыі больш высокія.

Кар.: *За што і якую адказнасць нясуць кіраўнікі прадпрыемстваў, арганізацый і ўстаноў, у якіх ёсць транспартныя сродкі?*

А.А.Чуднікаў: Кіраўнікі таксама нясуць адказнасць:

- за допуск да кіравання транспартнымі сродкамі вадзіцеляў, якія знаходзяцца ў стане алкагольнага ап'янення ці пад уздзеяннем наркатычных сродкаў і псіхатропных ці таксічных рэчываў;
- за выпуск на лінію няспраўных ці пераабсталяваных без адпаведнага дазволу транспартных сродкаў, альбо не зарэгістраваных ва ўстаноўленым парадку, а таксама такіх, што не прайшлі дзяржаўны тэхнічны агляд;
- за невыкананне прадпісанняў Дзяржаўтаінспекцыі аб ажыццяўленні ва ўстаноўленым парадку мерапрыемстваў па бяспецы дарожнага руху.

Кар.: *Хто, акрамя супрацоўнікаў ДАІ, мае права накладваць адміністрацыйныя спагнанні?*

А.А.Чуднікаў: Акрамя супрацоўнікаў Дзяржаўтаінспекцыі справы аб адміністрацыйных парушэннях правілаў дарожнага руху могуць разглядвацца начальнікамі, намеснікамі начальнікаў (упраўленняў) унутраных спраў раённых, гарадскіх, раённых у гарадах выканаўчых і распараджальных органаў.

"ГОЛАС ЧАСУ"
ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
Маларыцкі раённы Савет дэпутатаў, раённы выканаўчы камітэт, калектыў рэдакцыі газеты "Голас часу".
Рэгістр. № 423

НАШ АДРАС:
225910, г.Маларыта, вул. Кастрычніцкая, 20.
ТЭЛЕФОНЫ: рэдактара -- 23-3-51, адказнага сакратара -- 23-3-00, карэспандэнтаў -- 22-8-96, бухгалтэрыі (прыём аб'яў) --22-2-20.

Думкі аўтараў апублікаваных матэрыялаў могуць не супадаць з думкай рэдакцыі.
Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку дыскусіі, абмеркавання.

Рэдактар Віталь МІГАЛЕВІЧ.

Газета набрана і звярстана на настольна - выдавецкай сістэме (225910, г.Маларыта, вул.Кастрычніцкая, 20).
Аддрукавана афсетным спосабам у Брэсцкай друкарні ўпраўлення па друку аблвыканкама (224637, г.Брэст-30, вул.Маскоўская, 75). Выходзіць у сераду і суботу.
Індэкс 63953, аб'ём - 1 друкаваны аркуш, фармат А3.
ЗАКАЗ 48 ТЫРАЖ 2770
Падпісана да друку 11:20 13.01.98